

Puidukahjustustele viitavaid **ohumärke** tasub osata märgata

Suur osa inimesi, kel puudub kokkupuude puidukahjustustega eluruumides, ei pruugi osata õigeaegselt märgata selgeid ohumärke, mis viitavad ilmsele ohule või koguni kauglearenenud probleemile.

KAIRI OJA
kaasaautor

Sestap tasuks meelde jätta esmased sümptomid, sest õige raviga on võimalik kõige hullem ära hoida. OÜ Puleium asutaja, puitkonstruktsioonide biokahjustuste, puidu konserveerimise ja niiskuskahjustuste ekspert ning Tallinna Tehnikaülikooli doktorant Kalle Pilt on oma elu jooksul andnud hinnangu peaaegu et paari tuhande puitehitise tervisliku seisundi kohta. Ta on uuele elule aidanud tuhatkond hoonet.

Seeneeoseid leidub igal pool. Tõenäosus mõne puidukahjustusega kokku puutuda varitseb meid Kalle Pildi sõnul sisuliselt kõikjal. “On tõsi, et seenkahjustusi põhjustavaid eoseid leidub meie ümber tõepoolest igal pool. Need levivad sageli ka õhu kaudu,” ütleb Pilt ning lisab, et hiljuti lahkunud akadeemik Erast Parmasto sõnutsi leiduvat siinmail vaid üksikuid metsatalusid, kus majavamma eoseid ei leidu, kõikjal mujal ümbritseb meid pidevalt potentsiaal neid kohata.

Puidukahjustused jaotuvad kolme kategooriasse. “Et saada üldse mingit ettekujutust, tuleb esmalt mõista, et puidukahjustused jagunevad kolme erinevasse kategooriasse – puitu lagundavad seened, puitu moonutavad seened ning puitu kahjustavad putukad,” alustab Pilt. “Kõigil neil on oma erinev iseloom, kuid eesmärk ja huvi on neil ühine – nad vajavad puitu oma elutegevuseks,” selgitab ta.

Kauglearenenud puitu lagundavate seente poolt põhjustatud kahjustuste peamiseks tunnuseks on puidu vajumisena tuntud sündroom.

Tallinna Tehnikaülikooli doktorant Kalle Pilt

Sagedamateks puitu lagundavateks seenteks on majavamm, majanääts ning majamädik, samas puitu moonutavateks seenteks loetakse hallitus- ning sinavusseeni. Kolmanda ehk puitu kahjustavate putukate alla kuulub Pildi sõnul mitmeid putukaliike, enamasti mardikalised, kelle elutegevus puidule hukutavalt mõjub. Putukate tegutsemisele viitavaid asjaolusid on samuti üsna lihtne märgata – nende tegevusele hoonel viitavad lennuavad, näripuru ning kahjustatud kanalid puidus.

“Kokku on neid teadaolevalt kümnekond liiki. Täiskasvanud putukad ise puitu ei kahjusta, seda teevad nende vastsed, toitudes puidust kuni nukkumiseni. See võib ajaliselt kesta 1–15 aastat,” selgitab Pilt. Kui puitu kahjustavate ning moonutavate seente puhul on peamine tekkepõhjus puidu kõrge niiskusesisaldus, siis putukaid niiskus eriti ei mõjuta.

Märka puidu vajumist. Kauglearenenud puitu lagundavate seente poolt põhjustatud kahjustuste peamiseks tunnuseks on Pildi sõnul puidu vajumisena tuntud sündroom. Teisisõnu puit lihtsalt kaotab oma mehaanilised omadused ning konstruktsioonid deformeeruvad. “Mädanik on alati seene elutegevuse tulemus,” märgib Pilt. Seda tüüpi seened leiavad toitaineid puidust või seda sisaldavatest materjalidest.

Kindel ja ilmne märk puitu kahjustava seene olemasolust on seene viljakehade ilmni-